An tír ina cíor thuathail

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi mhíshocracht ar Shráid Laighean inniu. An dtuigeann tú na focail seo a bheidh sa tuairisc?

éiginnteacht	léirsitheoirí		Comhaontas Glas
	sceitimíní	olltoghchán	
	neamhspleách	go hiondúil	talamh slán

Ceist 2 Anois féach ar an tuairisc agus líon na bearnaí sa bhosca (a) leis an pháirtí ceart polaitíochta a bhaineann le gach ainm agus (b) le pointe amháin eolais faoin duine sin.

An duine	*An Páirtí Polaitíochta*	*Eolas*
Aengus Ó Snodaigh		
James Reilly		
Eamon Gilmore		
Thomas Byrne		

Ceist 3 '…*san aer*...'

(a) Mínigh na difríochtaí idir na samplaí seo:

san uisce sa bhaile mór in uisce i mbaile mór

(b) Roghnaigh an réamhfhocal ceart (i / in / sa / san) le cur sna habairtí seo:

1. Chuir mo mháthair an fheoil a bhí fágtha _____ chuisneoir.
2. Beidh an dioscó ar siúl oíche Shathairn _____ chlub sóisialta.
3. Ní cheannóinn aon rud _____ siopa mar sin.
4. Is breá liom a bheith ag siúl ar na sléibhte _____ Fhómhar.
5. D'fhág mé mo mhála scoile _____ bhaile inniu.
6. Tá sí ina cónaí _____ árasán _____ gcathair bheag _____ Spáinn.

Ceist 4 Cuir an focal ‘mí’ roimh mhíonna na bliana. Bí cúramach, áfach, mar tagann athrú ar chuid de na míonna tar éis an fhocail seo.

Eanáir _____
Feabhra _____
Márta _____
Aibreán _____
Bealtaine _____
Meitheamh _____
Iúil _____
Lúnasa _____
Meán Fómhair _____
Deireadh Fómhair _____
Samhain _____
Nollaig _____

Ceist 5 Roghnaigh an forainm réamhfhoclach cuí a oireann do na nathanna cainte:

leis	uainn	faoi
léi	asam	air

- Tá mé in éad _____.
- Bhí muinín aige _____.
- Theip _____ sa scrúdú.
- D’éirigh go maith _____ sa scrúdú tiomána.
- Tá airgead ag teastáil _____.
- Tá a lán cloiste agam _____.

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat nó le do ghrúpa:

Cén fáth a bhfuil muintir na hÉireann an-mhíshásta faoi láthair?
Ar cheart don rialtas éirí as, dar leat? Cén fáth?
An síleann tú go bhfuil Brian Cowen ina Thaoiseach maith?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1
Tá an cheist seo le déanamh sula seinntear an tuairisc.

éiginnteacht – *uncertainty*
léirsitheoirí – *demonstrators*
Comhaontas Glas – *Green Party*
sceitimíní – *excitement*
olltoghchán – *general election*
neamhspleách – *independent*
go hiondúil – *usually*
talamh slán a dhéanamh de rud – *to assume*

Ceist 2

An duine	*An Páirtí Polaitíochta*	*Eolas*
Aengus Ó Snodaigh	Sinn Féin	Síleann sé gur cheart don Chomhaontas Glas toghchán a éileamh anois má tá muinín caillte acu as an rialtas.
James Reilly	TD, Fine Gael	Deir sé gur cheart don Taoiseach dul go dtí Áras an Uachtaráin agus éirí as.
Eamon Gilmore	TD, Lucht Oibre	Tá sé den bharúil gur cheart olltoghchán a bheith ann láithreach.
Thomas Byrne	TD, Fianna Fáil	Cé go bhfuil meas aige ar an Taoiseach, tuigeann sé go bhfuil deacrachtaí ag an phobal leis agus beidh na nithe sin á bplé i gcruinniú sa Pharlaimint amárach.

Ceist 3
(a)
san uisce – in **the** water (‘n’ roimh ghuta)
sa bhaile mór – in **the** town
in uisce – in water (‘n’ roimh ghuta)
i mbaile mór – in **a** town
(b)
1. Chuir mo mháthair an fheoil a bhí fágtha **sa** chuisneoir.
2. Beidh an dioscó ar siúl oíche Shathairn **sa** chlub sóisialta.
3. Ní cheannóinn aon rud **i** siopa mar sin.
4. Is breá liom a bheith ag siúl ar na sléibhte **san** Fhómhar.
5. D’fhág mé mo mhála scoile **sa** bhaile inniu.
6. Tá sí ina cónaí **in** árasán **i** gcathair bheag **sa** Spáinn.

Ceist 4
Mí Eanáir
Mí Feabhra
Mí an Mhárta nó Mí na Márta
Mí Aibreáin
Mí na Bealtaine
Mí an Mheithimh
Mí Iúil
Mí Lúnasa
Mí Mheán Fómhair
Mí Dheireadh Fómhair
Mí na Samhna
Mí na Nollag

Ceist 5
- Tá mé in éad **léi**.
- Bhí muinín aige **asam**.
- Theip **air** sa scrúdú.
- D'éirigh go maith **leis** sa scrúdú tiomána.
- Tá airgead ag teastáil **uainn**.
- Tá a lán cloiste agam **faoi**.

Ceist 6
Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Sorcha Ní Riada
Bhí éiginnteacht le brath san aer i dTeach Laighean an tráthnóna ar fad agus an eachtra seo le léirsitheoirí ó Shinn Féin ag Tithe an Rialtais ag cur leis na sceitimíní. Níorbh fhada gur tháinig an freasúra amach ag lorg olltoghcháin gan mhoill i bhfianaise an méid a bhí le rá ag an gComhaontas Glas níos luaithe.

Aengus Ó Snodaigh, Sinn Féin
Measaim go bhfuil sé seafóideach go hiomlán go bhfuil na Glasaigh ag fanacht go dtí Mí Eanáir. Má tá muinín caillte acu sa rialtas ba chóir go mbeadh an toghchán anois.

James Reilly, TD, Fine Gael
Tá olltoghchán ag teastáil uainn agus ba cheart don Taoiseach dul go dtí an tÁras[i] (Áras an Uachtaráin) agus éirí as.

Eamon Gilmore, TD, An Lucht Oibre
Agus, i mo thuairim féin ba cheart go mbeadh an t-olltoghchán[ii] sin againn láithreach.

Sorcha Ní Riada
Ardaíodh ceisteanna, leis, faoi cheannaireacht Brian Cowen ar Fhianna Fáil.

Thomas Byrne, TD, Fianna Fáil
Tá a lán díomá ar a lán daoine. Measaim féin go bhfuil Brian Cowen . . . *eh*. . .is fear an-deas[iii] é agus is fear é a oibríonn go crua agus níl aon deacrachtaí agamsa le Brian Cowen. Ach, is soiléir go bhfuil deacrachtaí ag an bpobal, agus measaim go mbeidh na rudaí seo, go mbeidh muid ag caint faoi na rudaí seo ag an gcruinniú den Pháirtí Parlaiminte amárach.

Sorcha Ní Riada, Nuacht TG4, Baile Átha Cliath.

Eimear Ní Chonaola
Níos luaithe, dúirt an bheirt Teachtaí Dála neamhspleácha a thugann tacaíocht don rialtas go hiondúil, Michael Lowry agus Jackie Healy Rae nach bhféadfadh an rialtas talamh slán a dhéanamh dá vótaí siúd níos mó. Agus, dúirt an tIar-Aire Rialtais Willie O'Dea nach gcuirfeadh sé aon iontas air dá mbeadh olltoghchán ann níos túisce ná Mí Eanáir.

[i] *an áras* a deirtear
[ii] *an olltoghchán* a deirtear
[iii] *ana-dheas* a deirtear i gcanúint na Mumhan